

SPANDEXMYSTERIET

Hvorfor får superheltene lov til å kle seg så rart?

ILLUSTRASJON MVM – MAGNUS VOLL MATHIASSEN/BYHANDS

SOM BARN HADDE jeg en drøm som med jevne mellomrom kom tilbake. Jeg var Hulk – forskeren Bruce Banner som etter en gammastråleulykke forvandles til et grønt muskelmonster når han blir sint.

Selv var jeg et ganske lite barn – milevis unna den grønnsprayed bodybuilderen i tv-serien på slutten av 1970-tallet. Men jeg elsket ham. Jeg elsker dem alle fortsatt. De spandekledd med kappe, nedfrosede krigshelter iført verdens dummeste hjelm. Selv robotkostymet til Iron Man med innbygde rensesystem for tiss, hindrer ikke mitt syn på ham som helt.

Hvorfor er deres kleskode så annerledes enn vår?

MINUS UNDERBUKSE. Superhelteklær er ikke som andre klær. Med Supermanns tilbakekomst i kinoaktuelle «Man of Steel», er det for første gang uten den røde signaturunderbuksen. Den nye drakten er tilpasset dagens filmformat og estetikk. Trikotet har gått fra mellom- til mørkeblå, og kun den lange flagrende kappen og støvlene er røde. Spandexmaterialet som før minnet mest om en turndrakt, har fått skjelleffekt slik at den kroppsnære bekleddingen ser mer ut som en rustning.

2013-versjonen av Supermann er likevel en konsekvens av et valg tatt da verdens første superhelt ble tegnet på 1930-tallet. Skaperne hentet visstnok inspirasjon fra det nærmeste synonymet de fant på overmenneskelige sterke menn: Den sterke mannen på sirkus. Slik fikk helten fra planeten Krypton sirkusdraktens glorete estetikk. Og slik ble superhelteestetikken lagt for flere tiår fremover.

I tillegg utviklet det seg en egen fargemal for kostymetegningen. Tommelfinger-regelen ble amerikanskpatriotiske farger som

rødt, blått og hvitt til de snille heltene. Mens skurkene ofte fikk klær i grønt og lilla. Men regelen er til for å brytes. En helt har også mørke sider – og kan til og med fargelegges grønn.

SEMIGUD. For mange fungerer motebildet som mal på hvordan det ideelle mennesket skal se ut. Superhelter har helt andre regler. De kan kle seg som en dust uten å bli tatt for å være en.

For de er ikke normale. De har overmenneskelige krefter, er unike – og det er dette som skal formidles gjennom klærne. Som Lara, den biologiske moren til Supermann, sier idet hun sender ham til Jorden: «Han vil bli en outcast. De vil drepe ham». Da svarer faren Jor-El: «Hvordan? Han vil bli en gud for dem».

Superhelter fyller en gudelignende rolle. De er utøvere av undere, søkere av rettferdighet, moralens lange arm og de som redder menneskeheten til sist. Thor sliter med å bli tatt seriøst som norrøn gud før han får vist sine gudeegenskaper. Spider-Man blir latterliggjort i hjemmesydd trikot – helt til han avslører edderkoppferdigheter.

Utseendet til en superhelt må smelte sammen med de unike evnene han har, før han i det hele tatt kan bli akseptert for den han er. Det er handlingene deres som gjør at de faktisk kan kle alt.

MORALSKE PLAGG. Det finnes likevel kjøre-regler for hvordan et superheltekostyme skal se ut. For det første er heltene – som Supermann, Spider-Man, Iron Man, Thor og Captain America – kledd opp i ettersittende plagg. De skal eksponere sin enorme styrke, og det ved å vise muskler i kroppsnært tøy. Alternativet er plagg som er formet lik muskelmasse, eller bar overkropp som Wolverine

**MARI GRINDE
ARNTZEN**

JOURNALIST og forfatter. I D2 skriver hun om mote og visuell kultur.

TRIKOTER I SIKTE

★ **SUPERMANN** i

«Man of Steel», premiere 19. juni.

★ **WOLVERINE** i

«The Wolverine», premiere 26. juli.

★ **KICK-ASS**, Hit-

Girl og flere flere

i «Kick-Ass 2»,

premiere 23. august.

★ **THOR** i «Thor:

The Dark World»,

premiere i november.

★ **CAPTAIN AMERICA**

i «Captain America:

The Winter Soldier»,

premiere i april 2014.

★ **SPIDER-MAN** i

«The Amazing

Spider-Man 2»,

premiere i mai 2014.

praktiserer i X-Men og som Hulk gjør når skjorten revner.

Regel nummer to er en eller annen form for maske. En superhelt bør skjule sin egentlige identitet. Ikke bare for å beskytte seg selv mot skurker, men også dem han er glad i. Skurkene vet nemlig å angripe heltens svakeste punkt: Hjertet. Og sist men ikke minst: den uidentifiserte superhelten er i seg selv en skrekkeffekt.

Bekledningen kan til og med fungere som en vekkerklokke. Bruce Wayne alias Batman forklarer i «Batman Begins» fra 2005: «Menneskene trenger dramatiske effekter for å bli vekket fra apatien, og jeg kan ikke gjøre det som Bruce Wayne. Som et menneske av kjøtt og blod kan jeg bli oversett og knust. Men som et symbol kan jeg opprettholde en moral, jeg kan bli evigvarende».

EKTE VARE. Så langt strekker ikke sportstøyproducentene strikken. Men den ettersittende stilen der superkreftene kommer til syne gjennom å avsløre muskler, er også en trend i sportsverden. Om det er sykkelutstyr, løpetights eller yogaantrekk. De kroppsnære og noe glorete superhelteplaggene i sterke farger har på den måten også fått en fot i menneskenes verden.

I den noe mer jordnære superhelteverdenen «Kick Ass»-filmene fremviser, prøver high school-nerden Dave å redde verden iført en grønn dykkerdrakt kjøpt på internett. Men fenomenet «virkelighetens superhelter» eksisterer på ordentlig. Det finnes ekte mennesker som beskytter lokalsamfunn mot kriminalitet eller hjelper fattige iført hjemmelagede superheltekostymer. Estetikken er akkurat den samme her.

Noen velger til og med å gå med små underbukselignende saker utenpå spandexdrakten. **D2**

